
grond van bijbelse normen als gerechtigheid.⁸ Gemeenschappelijk was echter de gedachte dat de kerk actief in de samenleving present moest zijn en zich op het hele volk moest richten. We vinden dit alles ook terug in de bepalingen in de Kerkorde over het onderwijs:

Ook is de Kerk medeverantwoordelijk voor de opvoeding van en het onderwijs aan de jeugd van het gehele volk in gezin en school, opdat ook daarin de gehoorzaamheid aan Gods geboden gestalte kan krijgen. (Artikel IX, 2)

En in de uitwerkingsbepaling Ordinantie 5, 4,1:

De kerk in haar zorg voor de zaken van kerk en school werkt mede aan de kerstening van het onderwijs.

Wat opvalt is dat deze Ordinantie 5 niet gaat over het *godsdienst-onderwijs*, maar over ‘het *jeugdwerk en de educatie*’. De ordinantie opent met de erkenning dat de Kerk (lees: de Nederlandse Hervormde Kerk) ‘naast de ouders mede verantwoordelijkheid draagt voor de jeugd van de Kerk en [het?] volk’ (5.1.1). De eigen catechese is ondergebracht in Ordinantie 9 en wordt verzorgd door de predikant of de ‘bediening’ van een ‘catecheet’, later ‘kerkelijk werker in de catechese geheten’ (9, 9). Wat in het werk van catechiseermeester en godsdienstonderwijzer bijeenhoorde is na 1951 afgesplitst; het scholenwerk staat in dienst van de kerstening van heel het volk. Zij die dit werk verrichten – ‘bij voorkeur leerkrachten der scholen’ – hebben niet langer een specifieke ambts- of beroepsaanduiding, maar dienen wel een testimonium op zak te hebben. De opleiding voor het testimonium wat betreft het Lager Onderwijs en het Nijverheidsonderwijs werd gedelegeerd aan het Interkerkelijk Overleg in Schoolzaken (I.K.O.S.; zie onder), voor het Voorbereidend Hoger en Middelbaar Onderwijs en Kweek-scholen aan een door de Raad benoemd Directorium met een gedelegeerde uit het I.K.O.S.

De beslissing om de Raad na de oorlog – toen de schoolorganisaties weer konden gaan functioneren – niet op te heffen werd mede gevoed door deze kersteningsgedachte. Zoals de secretaris O.V. Henkel bij het vijfentwintigjarig jubileum zei, heeft de term menigerlei misverstand gewekt en paste ze toch ten volle in het denken van de Raad.⁹ Met de nieuwe Kerkorde werd de Raad een orgaan van bijstand van de Generale Synode met de naam ‘Raad voor de zaken van Kerk en School’, die de zorg voor de zaken van kerk en school moest behartigen.

In Ordinantie 5, artikel 4, 2 vinden we een uitwerking van wat die zorg behelst:

⁸ H.D. de Loor, *Kerk in de samenleving. Een analyse van het spreken der Nederlandse Hervormde kerk sedert 1945*, Baarn 1970, 48-51.

⁹ Henkel, ‘Vijf en twintig jaren’, 12. Hij spreekt over het ‘profetisch getuigenis’ dat van de Raad uitging.